

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

31 жовтня 2017 року

м. Тернопіль

№ 30 – рк\к

Про припинення дій, які
містять ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України розглянувши подання від 30 жовтня 2017 року № 69 «Про виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції» встановила наступне.

Тернопільським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України в ході моніторингу рішень органів місцевого самоврядування на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції на сайті Гусятинської селищної ради виявлений проект «Правил благоустрою, дотримання чистоти та громадського порядку в Гусятинській ОТГ» (надалі- Проект правил), розміщений за посиланням http://hsr.gov.ua/uk/news_articles/article/481/.

Гусятинська селищна рада (надалі – Селищна рада) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування. Ідентифікаційний код юридичної особи 04396391, місцезнаходження юридичної особи: 48201, Тернопільська обл., Гусятинський район, смт Гусятин, пр. Героїв Майдану, 1. Дата державної реєстрації – 21.05.1997 року, дата запису – 05.06.2006, номер запису – 1 648 120 0000 000331, основний вид діяльності "Державне управління загального характеру" (КВЕД 84.11).

Відповідно до частини 1 статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншим законодавством.

Виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, згідно статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи, які підконтрольні і підзвітні відповідним радам.

В територіальних межах смт Гусятин Тернопільської області, повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Гусятинською селищною радою та її виконавчим комітетом.

Гусятинська селищна рада та її виконавчий комітет в розумінні абзацу 7 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є органом місцевого самоврядування.

Правові, економічні, екологічні, соціальні та організаційні засади благоустрою населених пунктів визначаються Законом України «Про благоустрій населених пунктів» від 6 вересня 2005 року № 2807-IV зі змінами та доповненнями (надалі – Закон).

Відповідно до статті 10 Закону до повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів належить, зокрема, затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів, затвердження правил благоустрою територій населених пунктів. До повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів з благоустрою населених пунктів, організація забезпечення на території населеного пункту чистоти і порядку, дотримання тиші в громадських місцях, залучення на договірних засадах коштів і матеріально-технічних ресурсів юридичних та фізичних осіб для здійснення заходів з благоустрою населених пунктів, визначення обсягів пайової участі власників тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення в утриманні об'єктів благоустрою.

Відповідно до статті 20 Закону організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування; благоустрій здійснюється в обов'язковому порядку на всій території населеного пункту (села, селища, міста). Рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо благоустрою території певного населеного пункту є обов'язковим для виконання розміщеними на цій території підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які на ній проживають.

Відповідно до статті 34 Закону Правила благоустрою території населеного пункту (далі - Правила) розробляються на підставі Типових правил благоустрою території населеного пункту (далі - Типові правила) для всіх сіл, селищ, міст і затверджуються відповідними органами місцевого самоврядування.

Типові правила розробляються та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Правила включають:

- 1) порядок здійснення благоустрою та утримання територій об'єктів благоустрою;
- 2) вимоги до впорядкування територій підприємств, установ, організацій;
- 3) вимоги до утримання зелених насаджень на об'єктах благоустрою - територіях загального користування;
- 4) вимоги до утримання будівель і споруд інженерного захисту території;
- 5) вимоги до санітарного очищення території;
- 6) розміри меж прилеглої до підприємств, установ та організацій території у числовому значенні;
- 7) порядок розміщення малих архітектурних форм;
- 8) порядок здійснення самоврядного контролю у сфері благоустрою населених пунктів;
- 9) інші вимоги, передбачені цим та іншими законами.

При аналізі Проекту Правил встановлено, що редакція їх окремих положень суперечить вимогам Закону, ДБН.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій», затвердженого наказами Мінрегіону від 28.10.2011 №259, від 30.03.2012 № 139 (набрав чинності 1 вересня 2012 року) (надалі- ДБН), наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 12.11.2013 № 537, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 6 грудня 2013 року за № 2073/24605 «Про затвердження Типового договору щодо пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою» (надалі – Типовий договір).

Так, п. 10 розділу 2.1.7. Проекту Правил до елементів благоустрою віднесені «малі архітектурні форми для підприємницької діяльності», а п.п. 2.1.12., 2.1.14. дані визначення малих архітектурних форм (надалі – МАФ) та стаціонарних МАФ, п.п. 6.7. визначається порядок утримання МАФ для провадження підприємницької діяльності. Проте, у чинному законодавстві не передбачено ведення підприємницької діяльності у МАФ, зокрема, такі зміни внесено у Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності» (на підставі Закону України № 5496-VI від 20.11.2012), ДБН (п 9.4.) трактує МАФ як витвори

монументального і декоративного мистецтва. Відповідно до статті 21 Закону МАФ- це елемент декоративного чи іншого оснащення об'єкта благоустрою (альтанки, павільйони, навіси, паркові арки (аркади) і колони (колонади), вуличні вази, вазони і амфори, декоративна та ігрова скульптура, вуличні меблі (лавки, лави, столи), сходи, балюстради, паркові містки, огорожі, ворота, ґрати, інформаційні стенди, дошки, вивіски, тощо).

Пунктом 2.1.13. Проекту Правил передбачено отримання суб'єктом господарювання дозволу на розміщення об'єкту торгівлі та сфери послуг. Проте, з набранням чинності 05.10.2006 частини першої статті 4 Закону України «Про дозвільну систему», правових підстав на оформлення та видачі дозволу на розміщення об'єкта торгівлі та сфери послуг (і подібних до нього) немає, оскільки необхідність одержання такого документа не передбачена жодним чинним законом України.

Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» внесено зміни до статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», якими скасовано повноваження сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів в частині надання дозволу на розміщення на території об'єктів благоустрою, будівель і споруд соціально-культурного, побутового, торговельного та іншого призначення.

Такі дії Гусятинської селищної ради щодо включення в Проект Правил положень щодо умов ведення підприємницької діяльності та отримання дозволів, не передбачених чинним законодавством України, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, що можуть призвести до обмеження конкуренції.

Пунктом 5.6.8. Проекту Правил передбачено встановлення спеціальних конструкцій зовнішньої реклами із дотриманням вимог Закону України «Про рекламу» та Типових правил розміщення зовнішньої реклами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2003 р. № 2067, однак пунктом третім цих правил передбачено, що виконавчі органи сільських, селищних, міських рад відповідно до цих Правил розробляють власні порядки, що було зроблено Селищною радою на виконання рішення адміністративної колегії територіального відділення № 30 рк/к від 18.04.2014 у справі №740-АД.

Пунктом 5.6.3. Проекту Правил передбачено, що підприємства, установи, організації, які розміщуються на території об'єкта благоустрою, можуть утримувати закріплену за ними територію або брати пайову участь в утриманні цього об'єкта на умовах договору, укладеного із балансоутримувачем. Пунктом 6.7.9. така можливість передбачена для власників тимчасових споруд, а також зазначено, що Типовий договір щодо пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою затверджується селищною радою одночасно із даними Правилами (надалі проект Типового договору). Редакція Проекту Типового договору не відповідає Типовому договору, а саме:

-звужено поняття об'єкту благоустрою до тимчасової споруди (майданчика) для ведення підприємницької діяльності;

-вимагається надання графічних матеріалів на топогеодезичній основі в масштабі 1:500 з прив'язкою до місцевості;

-не визначені права суб'єкта господарювання та обов'язки балансоутримувача;

-не передбачено право суб'єкта господарювання вимагати від балансоутримувача об'єкту благоустрою усунення виявлених недоліків щодо утримання території об'єкта благоустрою, отримувати інформацію про використання внесених обсягів пайової участі в утриманні території у розмірі, установленому в договорі;

-не передбачені обов'язки балансоутримувача об'єкта (з урахуванням вимог Правил благоустрою, затверджених рішенням органу місцевого самоврядування):

- забезпечити на території, прилеглий до тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення, розташованої на території об'єкта благоустрою у межах, визначених схемою благоустрою території;

- санітарного очищення та прибирання з дотриманням вимог Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства

охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за № 457/19195;

- утримання вулично-дорожньої мережі з дотриманням вимог Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14 лютого 2012 року № 54, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2012 року за № 365/20678;

- утримання зелених насаджень з дотриманням вимог Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року № 105, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27 липня 2006 року за № 880/12754;

- виконання відповідних робіт з утримання об'єктів благоустрою згідно з номенклатурою, наведеною у додатку 5 до пункту 1.8 Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 23 вересня 2003 року № 154, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 12 лютого 2004 року за № 189/8788.

Також в Проекті Типового договору є положення щодо діяльності МАФ для провадження підприємницької діяльності, що не передбачено чинним законодавством.

Такі дії Гусятинської селищної ради щодо включення в Проект Правил Типового договору про пайову участь в утриманні об'єкта благоустрою на умовах договору, укладеного із балансоутримувачем в редакції, що встановлює не передбачені чинним законодавством вимоги та обмежують права суб'єктів господарювання, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, що можуть призвести до обмеження конкуренції.

Додатком до Проекту Правил також пропонується встановити коефіцієнти підвищення для встановлення орендної плати за землю в межах Гусятинської ОТГ на земельні ділянки для підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності. Зокрема, для підприємств та суб'єктів господарювання, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю, інші види діяльності (земельні ділянки під релігійними спорудами, земельні ділянки підприємств побутових послуг, підприємства, що надають юридичні послуги, перукарні, банківські, фінансові установи, тощо) пропонується встановити коефіцієнти від 3 до 10.

Відповідно до статей 274, 288 Податкового кодексу України розмір орендної плати встановлюється у договорі оренди, але [річна сума платежу](#) не може бути меншою 3 відсотків та більшою 12 відсотків нормативної грошової оцінки. Порядок нормативної грошової оцінки земель населених пунктів затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України 25.11.2016 № 489, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 грудня 2016 року за № 1647/29777. При визначенні нормативної грошової оцінки одного квадратного метра земельної ділянки населених пунктів враховуються норми та коефіцієнти, зокрема коефіцієнт, який характеризує функціональне використання земельної ділянки та коефіцієнт, який характеризує місце розташування земельної ділянки. Таким чином, при визначенні нормативної грошової оцінки земель вже враховані підвищуючі коефіцієнти в залежності від функціонального призначення ділянок.

Згідно з частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції»: «Антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування є прийняття будь - яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь - які інші дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції».

Сукупність норм Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачає змагання між суб'єктами господарювання, які завдяки, саме, власним досягненням здобувають переваги над іншими суб'єктами господарювання, натомість, антиконкурентні

дії органів місцевого самоврядування можуть вплинути на відповідний стан конкуренції шляхом її обмеження, що може полягати у зміні існуючих факторів, які визначають інтенсивність конкуренції, а саме дії зовнішніх факторів, одним з яких можуть бути дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, які, внаслідок потенційної можливості негативного впливу на конкуренцію, визнаються антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування.

Дії Гусятинської селищної ради щодо включення в Проект Правил вимог щодо встановлення коефіцієнтів підвищення для встановлення орендної плати за землю в межах Гусятинської ОТГ, які вже враховані під час нормативної грошової оцінки земельної ділянки, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, що можуть призвести до обмеження конкуренції.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статтями 7,14 Закону України "Про Антимонопольний Комітет України" та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України **рекомендує** :

Гусятинській селищній раді вжити заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом приведення проекту «Правил благоустрою, дотримання чистоти та громадського порядку в Гусятинській ОТГ» із додатками у відповідність до вимог чинного законодавства України.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду.

Про результати їх розгляду повідомити територіальне відділення до 30 листопада 2017 року, надавши підтверджуючі документи.

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Члени адміністративної колегії :

Н.Є. Черномаз, в.о. голови
територіального відділення

А.Г.Левченко, заступник
начальника відділу
досліджень та розслідувань

Г.С.Бібік, завідувач
юридичного сектору